

Op zaterdag 26 juni 1982 woonde ik in Zeebrugge de doop bij van een nieuwgebouwd vissersschip. Opmerkelijk was hierbij het instandhouden van een zeer oude traditie, die we bij een zelfde plechtigheid in Oostende niet kennen. Het schip de Z.89 SANDRA, roepnaam O.(oscar) P.(pap) D.(delta) K.(kilo) werd in staal gebouwd op de werf van L. DE GRAEVE in Zeebrugge. Het is een BOKTREILER uitgerust voor de bokkevisserij in de West.

Enkele gegevens : Lengte over alles : 33,50 m
Grootste breedte : 7,50 m
Brutotonnemaat : 190,91 m
Nettotonnemaat : 63,02 m
Hoofdmotor : A.B.C. 1000 pk,
Hulpmotor : D.A.F. 160 pk.

De eigenaar is PVBA Vanden Broecke-Schiltz die ook nog de Z.189 Jan Breidel in de vaart heeft. De schipper is de heer Bart Schiltz.

Het schip lag die zaterdag afgemeerd aan een steiger met trap in het voorste deel van de vissershaven van Zeebrugge. Het was feestelijk getooid met een sliert vlaggen die vanaf de voorsteven over de voorstag en de mast naar achteren liepen. Alles aan boord blonk van de nieuwigheid.

Toen ik me omstreeks 14 uur, gewapend met mijn fototoestel, langszij presenteerde lag het schip er nog verlaten bij. De enige persoon die ik ontmoette was een stevige jongeman, rode jumper over zijn gewone kledij getrokken, die aan boord met een scherp oog naar details speurde. Het bleek de schipper van het vaartuig te zijn, die me op mijn vraag vriendelijk aan boord nodigde. Hij vertelde me dat ik nog wel een vol uur te vroeg was voor de plechtigheid, maar dat hij me met genoeg de uitzet van zijn brug wilde tonen. Nu moet ik bekennen dat mijn kennis van de uitrusting in het stuurhuis van een vissersschip al ettelijke jaren oud is en nog dateert uit de tijd dat ik dienst deed aan boord van het visserijwachtschip. Ik stond dan ook stom verbaasd toen ik de elektronische uitrusting van de Z.89 SANDRA zag. Het bestond uit twee RADARS, twee ECHOLODEN, twee V.H.F. 's een DECCA ontvanger, een DECCA-schrijver, een AUTOMATISCHE PILOOT, een 400 watt ZENDER-ONTVANGER enz. Al het materiaal was van de best gekende merken. Ik waande me op de brug van het laatste nieuwe eskorteschip van een Marine "van goeden doen".

Toen ik daarbij nog een pak technische uitleg kreeg van de schipper over werking en onderhoud van zijn materiaal vielen meteen een reeks vooroordelen weg, die ik als varende marineman had tegen vissende vaartuigen die je op je koers ontmoet. Ook steeg mijn waardering voor het onderwijs in onze visserijsscholen een flink stuk.

In het stuurhuis en de kajuit van de schipper noteerde ik voorst enkele spreuken die de huidige generatie van schippers ter visserij in een ander daglicht stellen. De eerste spreuk luidde : "HET IS GEMAKKELIJKER OP TE HOUDEN DAN DOOR TE GAAN" getekend (wie dacht u wel) W.S. Churchill. Een tweede spreuk was : "WIJS IS HIJ DIE ZICH NIET STOORT AAN KRIETIEK EN DIE ZIJN WEG GAAT DOOR HET LEVEN". Ik ben er even stil bij vlijven staan. De derde spreuk had de schipper van zijn vrouw meegekregen, zij hing boven zijn kooi en luidde als volgt : "EEN SCHIPPER DRINKT NOOIT (en met hele kleine lettertjes eronder) ZONDER REDEN".

Dit voorafgaande bezoek was in elk geval voor mij releverend geweest.

Aan dek zag ik vier gaten die in het houten dek geboord waren en die gemakshalve voor de plechtigheid met een krijtcirkel waren aangegeven. Het voorst zat in het dek van het dek van het vooronder onder het voordek, eentje zat er voor de brug aan stuurboord het andere op gelijke hoogte aan bakboord. Een vierde gat was in het dek tegen de achtersteven geboord. Zij vormden als het ware de hoeken van een kruis dat over het schip lag.

ONDertussen was het schip langzaam vol volk gelopen, hieronder begrepen een fanfare van een man of tien. Na postgevat te hebben in het vooronder vergastten zij de aanwezigen op een reeks vrolijk deuntjes.

Omstreeks drie uur bleek iedereen die er moest zijn er aanwezig te zijn en kon de doopplechtigheid beginnen. Twee priesters in clerfman schoten hun koorhemd aan en legden zich een groene stoel om. Omringd door de meter, de peter, de schipper, de eigenaar en de bemanning werd de plechtigheid ingezet met een gezamenlijk kruisteken. Een van de priesters las een toepasselijke tekst voor over vissers en de zee, gevolgd door een gebed. Daarna wijdde hij het schip, de bemanning en de aanwezigen in een algemene zegening. Het gezelschap verplaatste zich nu naar de verschillende in dek geboorde gaten, beginnende aan stuurboord. De priester liet een paasnagel (1) in het gat vallen waarop de meter het gat dichtte met een ronde tap die ze met een aangereikte hamer insloeg, waarna ze de tap op de hoogte afsloeg. Vervolgens was het de beurt aan de peter die na het inleggen van de paasnagel dezelfde operatie aan bakboord uitvoerde. Hetzelfde gebeurde op het voordek waar de schipper de werkende hand was, terwijl op het achterdek de priester zelf de tap in-en afsloeg.

Hierna verplaatsten het hele gezelschap van priesters, peter, meter en schipper zich achtereenvolgens naar het logies, de machinekamer, het stuurhuis en het visruim om die telkens afzonderlijk te zegenen.

Na de zegening van het visruim wenste de priester de eigenaar en de schipper nog een "In Godsnaam toe" waarmee de plechtigheid eindigde. Stoel en koorhemd verdwenen meteen in een handtas.

Op het voordek waren ondertussen een paar tafels opgesteld, waaraan twee obers de aanwezigen rijkelijk van drank en versnaperingen voorzagen.

Ik wenste de schipper en zijn versgedoopte SINTPA nog een "BEHOUDEN VAART" toe en verdween, een ervaring rijker.

Bij navraag in bevoegde middelen te Oostende en Nieuwpoort blijkt in deze plaatsen de doop van een vissersschip ongeveer uit een zelfde plechtigheid te bestaan, met uitzondering van het plaatsen van de paasnagels in kruisvorm in het dek.

Dit schijnt een typische Oostkusttraditie te zijn. (2)

(Met dank aan Alex SYS uit Knokke die me op tijd verwittigde).

J.B. DRESEN

(1) PAASNAGEL (P.K.). Elk van de 5 nagels van wierook die op Paasavond in de paaskaars gestoken worden in de vorm van een kruis.

Uit "Van Pale", trefwoord paasnagel

(2) Een vermelding van een gelijkaardige doop komt voor in het boek HOOF DE BRANDING RUISEN door A. Destanberge en geïllustreerd door J. Gonthier (Antwerpen, De Sikkel, 1953), p. 57 en 58.

MOSSSELZAADTREKKER

Vanwege Ere-senator John Lauwereins ontvingen we een telefoontje i.v.m. het artikel van A. Van Caillie over de Oostendse fotograaf Arthur Pottier. ("De Plate", sept. 1982, p. 3-6).

Hij deelde ons mede dat de foto "Le pêcheur" op p. 5 eigenlijk geen vissersschip was, maar wel een Hollandse mosseltrekker. Tussen de jaren 1930-1939 kwamen hier Hollanders met kleine bootjes mosselzaad steken op de golfbrekers. Zij hadden daarvoor toelating van de Dienst van Bruggen en Wegen.

O.V.